Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på pt av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

portugisiska

Översättningen till en är dock redan färdig.

Swipe to change

Föräldraansvar – vårdnad och umgängesrätt

Portugal

1 Vad innebär den juridiska termen "föräldraansvar" i praktiken? Vilka rättigheter och skyldigheter har den som har föräldraansvar?

Med föräldraansvar avses de rättigheter och skyldigheter som föräldrar har i förhållande till sina barn. Barn omfattas av föräldrarnas ansvar tills de uppnår myndighetsåldern eller myndigförklaras (artikel 1877 i civillagen). Myndighetsåldern är 18 år. Minderåriga som har uppnått 16 års ålder kan myndigförklaras genom giftermål (artikel 132 i civillagen).

Föräldraansvar innebär att föräldrarna har följande befogenheter och skyldigheter i förhållande till sina barn (artiklarna 1877–1920-C i civillagen):

De ska sörja för att barnen får allmän och yrkesinriktad utbildning, särskilt för barn med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar.

De ska inom sina ekonomiska ramar främja barnens fysiska och psykiska utveckling.

De ska ge barnen stöd och täcka kostnader i samband med deras säkerhet, hälsa och utbildning.

De ska företräda barnen.

De ska förvalta barnens tillgångar lika omsorgsfullt som sina egna tillgångar.

De ska ha vårdnaden om barnen och fastställa var de ska bo.

De ska säkerställa barnens återkomst, vid behov med hjälp av en offentlig myndighet, om barnen lämnar föräldrahemmet eller bortförs.

De ska fatta beslut om religiös fostran för barn under 16 år.

De ska beroende på barnens mognad ta hänsyn till deras åsikter i viktiga familjefrågor och erkänna deras frihet att själva organisera sina liv.

Omvänt gäller följande:

Barnen är skyldiga att lyda sina föräldrar.

Barnen får inte lämna föräldrahemmet eller det hem som föräldrarna har valt för dem eller bortföras från detta.

Föräldrar är inte skyldiga att ge sina barn stöd eller täcka kostnaderna för deras säkerhet, hälsa och utbildning om barnen själva kan täcka sådana kostnader med hjälp av arbetsinkomster eller andra inkomster.

Föräldrarna får använda intäkterna från sina barns tillgångar för att täcka utgifter för sådant som rör barnens stöd, säkerhet, hälsa och utbildning och, inom rimliga gränser, andra familjebehov.

Föräldrar är inte skyldiga att ställa säkerhet som förvaltare av sina barns tillgångar, förutom för att täcka värdepapper, och om domstolen med tanke på tillgångarnas värde anser att detta behövs.

2 Vem är det i allmänhet som har föräldraansvaret för ett barn?

I regel har föräldrarna föräldraansvaret för ett barn (artikel 1901 i civillagen).

Föräldrarna utövar föräldraansvaret i samförstånd. Om föräldrarna inte kan komma överens i en fråga som är särskilt viktig kan någondera föräldern vända sig till domstolarna, som försöker nå en förlikning. Om förlikning inte är möjlig hör domstolen barnet innan den fattar beslut, förutom om synnerliga skäl talar emot detta.

När föräldraskap har fastställts endast för en förälder kan föräldraansvaret genom ett domstolsbeslut tilldelas den förälderns make/maka eller registrerade partner. Dessa ska då utöva föräldraansvaret gemensamt. I detta fall är det gemensamma utövandet av föräldraansvaret beroende av en ansökan från föräldern och dennes make/maka eller registrerade partner. Domstolen måste, när detta är möjligt, höra barnet (artikel 1904a i civillagen).

3 Kan en annan person bli utsedd i föräldrarnas ställe om de är oförmögna eller ovilliga att utöva sitt föräldraansvar över sina barn?

Ja, på följande villkor:

Om en eller båda föräldrarna är oförmögna att utöva föräldraansvaret (artikel 1903 i civillagen)

Om en av föräldrarna är oförmögen att utöva föräldraansvaret på grund av bortavaro, oförmåga eller annat hinder som fastställts av domstol, ska den andra föräldern utöva föräldraansvaret. Om den föräldern på grund av ett domstolsbeslut är förhindrad att göra detta ska föräldra-ansvaret utövas av följande personer och i följande prioriteringsordning (artikel 1903 i civillagen):

Någon av föräldrarnas make/maka eller registrerade partner.

En anhörig till någon av föräldrarna.

Dessa bestämmelser gäller i tillämpliga fall även om föräldraskapet har fastställts endast för en av föräldrarna.

4 Hur fastställs föräldraansvaret för framtiden om föräldrarna skiljer sig eller separerar?

Utövandet av föräldraansvar vid äktenskapsskillnad, hemskillnad, ogiltigförklaring eller annullering av äktenskap styrs av följande principer (artikel 1906 i civillagen):

Föräldraansvaret i viktiga frågor som rör barnet ska gemensamt utövas av båda föräldrarna i enlighet med äktenskapsvillkoren. Detta gäller dock inte i uppenbart brådskande situationer, då varje förälder själv får agera och sedan underrätta den andra föräldern så snart som möjligt.

Om gemensamt utövande av föräldraansvaret i viktiga frågor som rör barnet konstateras strida mot barnets bästa ska domstolen, genom ett motiverat beslut, fastställa att ansvaret ska utövas av en av föräldrarna.

Föräldraansvaret för barnets vardagsliv ska utövas av den förälder som barnet bor hos, stadigvarande eller tillfälligt. Den förälder som barnet bor hos tillfälligt får dock inte handla i strid med de mest relevanta uppfostringsreglerna som fastställts av den förälder som barnet stadigvarande bor hos.

Den förälder som ansvarar för utövandet av föräldraansvaret när det gäller barnets vardagsliv får utöva detta själv eller delegera utövandet.

Domstolen beslutar om barnets bostadsort och om umgängesrätt. Vid sitt beslut ska domstolen beakta barnets bästa och ta hänsyn till alla relevanta omständigheter, framför allt om det finns ett avtal mellan föräldrarna och om var och en av dem har förklarat sig villig att främja en normal relation mellan barnet och den andra föräldern.

Den förälder som inte utövar hela eller vissa delar av föräldraansvaret har rätt att informeras om hur ansvaret utövas, särskilt i fråga om barnets utbildning och levnadsförhållanden.
Vid domstolens beslut ska barnets bästa alltid beaktas, inbegripet genom att upprätthålla en nära relation till båda föräldrarna, främja och godkänna avtal eller fatta beslut som ger goda möjligheter till umgänge med båda föräldrarna och ett delat ansvar dem emellan.

5 Om föräldrarna sluter ett avtal om föräldraansvar, vilka formella krav måste vara uppfyllda för att avtalet ska vara rättsligt bindande?

För att ett avtal om föräldraansvar ska vara rättsligt bindande ska det godkännas av domstolen eller registratorn vid folkbokföringsregistret, i en av de former som anges i svaren på fråga 6 och 10.

6 Vilka alternativ finns det för att lösa konflikten utan att gå till domstol om föräldrarna inte kan komma överens om föräldraansvaret?

Parterna kan använda alternativa tvistlösningsmetoder, antingen innan de vänder sig till domstolen eller under rättsprocessen.

Medling innan parterna vänder sig till domstol

Innan föräldrarna väcker talan i domstol kan de använda sig av **offentlig eller privat medling i familjefrågor** för att enas om ett avtal om föräldraansvar.
I Portugal är medling frivillig. Parterna i en familjekonflikt som rör barnen i familjen får, efter överenskommelse, använda sig av offentlig eller privat medling i familjefrågor innan de väcker talan. Så snart en talan har väckts får även domstolen hänvisa parterna till medling. Domstolen kan dock inte ålägga dem medling om parterna motsätter sig det.

Obligatoriskt godkännande av ett avtal

För att ett avtal ska få bindande verkan och kunna verkställas måste parterna så snart medlingen har resulterat i ett avtal ansöka hos domstolen eller registratorn vid folkbokföringsregistret om att avtalet ska godkännas.
Förhandsgodkännande från parterna krävs för ärenden som gäller familjefrågor och som omfattas av behörigheten för registratorn vid folkbokföringsregistret. I annat fall omfattas de av domstolarnas behörighet (artikel 12 i lagdekret nr 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Ärenden som omfattas av åklagarmyndighetens och folkbokföringskontorens behörighet).
Folkbokföringskontoren är endast behöriga att godkänna ett avtal om föräldraansvar om avtalet bifogas ett avtal om äktenskapsskillnad eller hemskillnad genom ömsesidig överenskommelse. Innan registratorns godkännande avger åklagarmyndigheten ett yttrande om avtalet i den mån det rör föräldraansvar över minderåriga barn.
Om medlingen i familjefrågor äger rum innan åtgärden föreslås och endast avser att fastställa föräldraansvar i fråga om minderåriga barn (utan att avtalet bifogas ett avtal om äktenskapsskillnad eller hemskillnad), måste parterna ansöka om godkännande hos behörig domstol.

Privat medling

Om parterna använder sig av privat medling måste de stå för medlarens avgifter. Detta belopp samt reglerna och planeringen för medlingen anges i det medlingsprotokoll som undertecknas av parterna och av medlaren vid medlingens början. Justitieministeriet har upprättat en förteckning över medlare som parterna kan använda sig av för att välja en privat medlare. Denna förteckning finns på
https://dgpj.justica.gov.pt/Portals/31/GRAL_Media%C3%A7%C3%A3o/Lista_mediadores_SMF_22.06.2022.pdf?ver=pOryP-EUHyj3-8mw8cJ_Kw%3d%3d

Offentlig medling

Om parterna vill använda sig av offentlig medling bör de kontakta kontoret för alternativa tvistlösningsmetoder vid generaldirektoratet för rättsliga frågor (*Direcão Geral da Política de Justiça*) och boka tid för ett förberedande medlingsmöte. Tidsbokningen kan göras via telefon, e-post eller med hjälp av ett elektroniskt formulär som finns på http://smf.mj.pt/. Vid det förberedande medlingsmötet undertecknar parterna och medlaren ett medlingsprotokoll. En tidsplan anges, möten planeras och förfarandereglerna förklaras. Kostnaden för offentlig medling i familjefrågor är 50 euro för respektive part, oavsett antalet inbokade möten. Avgiften på 50 euro betalas av var och en av parterna samtidigt som den offentliga medlingen inleds. Avgifterna till medlare som verkar i det offentliga systemet betalas inte av parterna. De betalas av generaldirektoratet för rättsliga frågor i enlighet med en lagstadgad tabell.
De offentliga medlingsmötena kan ske i lokaler som tillhör generaldirektoratet för rättsliga frågor eller i lokaler i parternas hemkommun.
Vid offentlig medling kan parterna välja en medlare från en förteckning över utvalda offentliga medlare. Förteckningen över offentliga medlare finns på ovannämnda webbplats.

Förteckning över medlare inom systemet för familjemedling

Om parterna inte väljer en medlare väljer kontoret för alternativ tvistlösning vid generaldirektoratet för rättsliga frågor en av medlarna i förteckningen över offentliga medlare. Medlarna väljs i ordningsföljd och med beaktande av närheten till parternas hemort. Detta urval görs i regel på elektronisk väg.
Anmärkning: Verksamheten inom familjemedlingssystemet regleras genom ministeriellt genomförandebeslut nr 13/2018 av den 22 oktober 2018.

Rättshjälp (lag nr 34/2004 av den 29 juli 2004 – Tillgång till lagstiftning och till domstolarna)
Om parterna har rätt att få rättshjälp kan detta täcka kostnaderna för medlingen.

Medling och tekniska förhandlingar med specialister under rättsprocessen

(Lag nr 141/2015 av den 8 september 2015 – Rättsligt regelverk för vårdnadsärenden, ändrad genom lag nr 24/2017 av den 24 maj 2017)
Om parterna vänder sig till domstol tillämpas det vanliga civilrättsliga förfarandet för att reglera föräldraansvar. Enligt detta inleder domstolen med att kalla föräldrarna till ett möte (artikel 35 i det rättsliga regelverket för vårdnadsärenden).
Om föräldrarna inte kan enas om ett avtal på mötet skjuter domstolen upp mötet i högst två till tre månader, beroende på ärende, och hänvisar föräldrarna till medling (om de går med på att använda sig av denna metod) eller till en teknisk förhandling med specialister (som kan åläggas föräldrarna som obligatorisk) (artikel 38 i det rättsliga regelverket för vårdnadsärenden).
I slutet av denna period informeras domaren om resultatet av medlingen eller den tekniska förhandlingen med specialister och bokar en tid för att fortsätta mötet för att säkra och/eller godkänna avtalet (artikel 39 i det rättsliga regelverket för vårdnadsärenden).
Om föräldrarna i slutet av detta skede inte kan enas om ett avtal fortsätter rättsprocessen. Föräldrarna ombeds att lägga fram sina inlagor och bevis, varefter en undersökning utförs och en dom avkunnas.
Information om medling finns på följande adress: https://dgpj.justica.gov.pt/Resolucao-de-Litigios/Mediacao

7 I vilka frågor kan en domare fatta beslut om barnet om föräldrarna går till domstol?

Till att börja med är det viktigt att betona att vid äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap, och om föräldrarna inte är gifta eller sambor, måste beslutet om utövandet av föräldraansvar i Portugal alltid baseras på tre grundläggande aspekter:
Vårdnaden om barnet.
Formerna för utövandet av umgängesrätten.
Det underhållsbidrag som ska betalas till barnet.
Med andra ord anses skyldigheten att betala underhållsbidrag till ett minderårigt barn ingå i föräldraansvaret, och i princip regleras denna fråga tillsammans med övriga aspekter av föräldraansvaret. I vissa fall kan dock en talan väckas endast för att fastställa och ändra det underhållsbidrag som ska betalas till ett barn.
Domstolen kan avgöra följande ärenden (artiklarna 6 och 7 i det rättsliga regelverket för vårdnadsärenden):

Inrätta förmyndarskap och förvaltning av tillgångar.
Utse en person att genomföra affärstransaktioner för den minderåriges räkning och dessutom utse en förvaltare att företräda barnet utanför domstolen i frågor som rör föräldraansvaret.
Reglera utövandet av föräldraansvar och pröva frågor som har med det att göra.
Fastställa underhållsbidraget till den minderårige och till barn som är över 18 år eller som myndigförklarats och som fortsätter sina högskolestudier eller yrkesinriktade studier.
Förbereda och besluta om verkställighet i underhållsfrågor.
Förordna att ett barn ska överlämnas.
Bemyndiga barnets juridiska företrädare att företa vissa handlingar, bekräfta sådana handlingar som har företagits utan tillstånd och vidta åtgärder för att acceptera donationer.
Besluta om den säkerhet som föräldrar måste ställa för sina minderåriga barn.
Förordna om att helt eller delvis stoppa eller begränsa utövandet av föräldraansvaret.
På eget initiativ kontrollera moderskap och faderskap.
Om föräldrarna är oense, avgöra det minderåriga barnets för- och efternamn.
Fastställa formerna för vårdnad (*apadrinhamento civil*) och återkalla vårdnadsbeslut.
Reglera barnets interaktion med syskon och släktingar i uppstigande led.
Vid förmyndarskap eller förvaltning av tillgångar, fastställa ersättningen till förmyndaren eller förvaltaren, ta del av information om utnämning, frikännande eller avlägsnande av förmyndaren, förvaltaren eller en medlem av familjerådet, kräva in och granska räkenskaper, godkänna ersättning av en rättslig inteckning, fastställa förstärkning och ersättning av den säkerhet som garanteras, samt utse en tillfällig förmyndare som kan företräda barnet utanför domstolen.
Utse en tillfällig förmyndare som kan företräda den minderårige i förfaranden som rör förmyndarskap.
Fatta beslut om att förstärka och ersätta den säkerhet som minderåriga barn garanteras.
Kräva in och granska de räkenskaper som föräldrarna måste föra.

8 Om domstolen beslutar att en förälder ensam ska ha vårdnaden om barnet, innebär det att han eller hon kan fatta beslut i alla frågor som rör barnet utan att först samråda med den andra föräldern?

Nej, inte som regel. Även om endast en förälder ges vårdnaden om det minderåriga barnet har båda föräldrarna ett föräldraansvar i viktiga frågor som rör barnet, om det inte i domstolsavgörandet fastställs att endast en av dem ska utöva detta ansvar (artikel 1906 i civillagen).
När det gäller de övriga aspekterna i frågan har detta redan besvarats i detalj i svaret på fråga 4.

9 Om domstolen bestämmer att föräldrarna ska ha gemensam vårdnad om ett barn, vad innebär det i praktiken?

I praktiken innebär gemensam vårdnad följande:
Föräldrarna delar på vårdnaden och fattar beslut om de frågor som rör barnet på samma sätt som de gjorde under sitt äktenskap.
Barnet kan växelvis bo hos var och en av föräldrarna.

10 Till vilken domstol eller myndighet ska jag vända mig om jag vill göra en ansökan om föräldraansvar? Vilka formella krav måste vara uppfyllda och vilka handlingar ska jag bifoga till min ansökan?

Metoder för att väcka talan i ärenden som rör föräldraansvar

Ärenden som rör omsorg och skydd

Om den minderårige befinner sig i en situation som hotar hans eller hennes säkerhet, hälsa, moraliska fostran eller utbildning, och om utövandet av föräldraansvaret begränsas genom tillämpning av en av de omsorgs- och skyddsåtgärder som angavs i svaret på fråga 3, inleds ett omsorgs- och skyddsförfarande. Detta omfattas av behörigheten för kommittéerna för skydd av barn och ungdomar eller av domstolens behörighet, beroende på vad som är tillämpligt.

Vårdnadsärenden

I de övriga fall som anges i svaret på fråga 7, om formerna för utövandet av föräldraansvaret, inleds ett vårdnadsärende. Detta omfattas av domstolens behörighet.

Ärenden som omfattas av folkbokföringskontorens behörighet

Om det finns ett avtal om formerna för utövandet av föräldraansvaret ska detta registreras hos folkbokföringskontoret, oavsett om avtalet har eller inte har bifogats ett avtal om äktenskapsskillnad eller hemskillnad. Det ankommer på folkbokföringskontoret att godkänna avtalet om föräldraansvar efter att ha tagit del av åklagarmyndighetens yttrande.

Anmärkning: *Om ett skilsmässoförfarande inleds utan den andra makens/makans samtycke är domstolen behörig och ärendet handläggs som ett särskilt skilsmässoförfarande utan den andra makens/makans samtycke. Om parterna under förfarandet enas om ett avtal omvandlar domstolen förfarandet till ett skilsmässoförfarande genom ömsesidig överenskommelse och godkänner avtalen, inbegripet avtalet om föräldraansvar, om paret har minderåriga barn.*

Formalia och handlingar som ska bifogas (dessa varierar beroende på ärende och behörig myndighet):

Förfaranden för främjande och skydd som inletts av kommittén för skydd av barn och ungdomar *(artikel 97 i lagen om skydd av barn och ungdomar utsatta för fara)*

Förfarandet inleds med att kommittén mottar en skriftlig anmälan eller en muntlig rapport eller på grund av faktiska omständigheter som kommittén redan känner till.
Högrisksituationer kan rapporteras av vem som helst, av organ med behörighet i frågor som rör barn och ungdomar, av den minderårige själv, av föräldrarna, av det juridiska ombudet eller av den person som i praktiken har vårdnaden om barnet.
Förfarandet vid skyddskommittén inbegriper den insamling av information, de utredningar och de undersökningar som är nödvändiga och lämpliga att genomföra för att fastställa situationen, motiven till beslutet, tillämpningen av respektive åtgärd och dess genomförande.
Ett förenklat förfarande tillämpas. De handlingar och utredningar som skyddskommittén utför eller begär, och som ligger till grund för de åtgärder som nämndes i föregående stycke, anges i kronologisk ordningsföljd.
För varje förfarande transkriberas beslutsfattandet i form av en sammanfattning, tillsammans med en redogörelse för skälen bakom beslutet.

Förfaranden för främjande och skydd vid domstol *(artikel 100 i lagen om skydd av barn och ungdomar utsatta för fara)*

Förfarandet inleds med en ansökan från åklagarmyndigheten, föräldrarna, det juridiska ombudet, de faktiska vårdnadshavarna, eller ett barn över 12 år.
Förfarandet består av utredning, domstolsförhandling, beslut och verkställighet av åtgärden.

Det är inte obligatoriskt för någon av föräldrarna att företrädas av en advokat i första instans, med undantag av följande situationer, där det är obligatoriskt för domstolen att utse ett biträde åt den minderårige: när den minderåriges bästa befinner sig i konflikt med föräldrarnas, det juridiska ombudets eller förmyndarens intressen; när den minderårige så begär; vid rättegångsförfaranden, där den minderårige alltid måste företrädas av en advokat eller en utsedd företrädare.

Regelverk för vårdnadsärenden (artiklarna 12–33 i det rättsliga regelverket för vårdnadsärenden)

Förfarandet inleds på initiativ av åklagarmyndigheten, ett barn över 12 år eller den minderåriges släktingar i uppstigande led, syskon eller juridiska ombud.

Åklagarmyndigheten är skyldig att företräda barnet i domstolen, vidta åtgärder för hans eller hennes räkning, begära reglering av föräldraansvaret och beakta barnets bästa.

Det rör sig om ett frivilligt förfarande som inleds med att en ansökan inges till domstolen, och som grundar sig på att det finns en invändning.

Om inte annat föreskrivs i lag måste parterna i ansökan och invändningen ange vittnen och begära all bevisning.

Domstolen biträds av grupper av sakkunniga med olika kompetensområden.

Barnet har rätt att komma till tals. Domaren gör därför en bedömning av barnets förmåga att förstå de frågor som behandlas och meddelar beslut i frågan.

Domaren får förlita sig på sakkunnigutlåtanden.

Under förhandlingen förhör domaren barnet, parterna, familjemedlemmar och andra personer som enligt domaren behöver höras.

Beslut om interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder får meddelas när som helst under förfarandet.

När som helst under förfarandet får domaren förordna om offentlig eller privat medling, förutsatt att parterna samtycker till medling.

I förfarandet för att reglera föräldraansvaret hålls ett möte med föräldrarna. Om föräldrarna inte kan enas om ett avtal under mötet hänvisar domstolen dem till medling (om de går med på detta) eller till en teknisk förhandling med specialister. Endast om det inte går att enas om ett avtal på ett av dessa sätt går domstolen vidare och fastställer de faktiska omständigheterna, utreder frågan, håller förhandling och meddelar dom.

Parterna har rätt att få ta del av informationen i sakkunnigutlåtandet och annan bevisning och andra yttranden inom ramen för förfarandet. De kan be om förtydliganden, lägga till bevisning eller ansöka om att få begära kompletterande upplysningar. Domaren kan avslå en sådan ansökan genom ett beslut som inte går att överklaga om han eller hon anser att den är onödig, omöjlig att uppfylla eller avsedd att förhala förfarandet.

Om en förhandling hålls spelas den alltid in.

Motiven till domstolens beslut anges.

Det är obligatoriskt att utse en advokat endast när målet prövas i högre instans. I första instans är det dock obligatoriskt att utse en advokat åt barnet i följande fall: när den minderåriges bästa befinner sig i konflikt med föräldrarnas, det juridiska ombudets eller förmyndarens intressen, samt när ett barn av lämplig mognad begär det av domstolen.

Om inte annat uttryckligen anges kan slutgiltiga eller interimistiska beslut avseende tillämpning, ändring eller avslutande av förmyndarskap överklagas.

Åklagarmyndigheten och parterna, det vill säga föräldrarna, det juridiska ombudet eller den person som i praktiken har vårdnaden om barnet, kan överklaga beslut.

Överklaganden handläggs och avgörs som i andra tvistemål, med en tidsfrist för ansökan och svarsinlagan på 15 dagar.

Överklaganden har en ren devolutiv verkan, om inte domstolen beslutar annat.

Ärenden som omfattas av folkbokföringskontorens behörighet (artiklarna 1775–1778-A i civillagen; artiklarna 12–14 i lagdekret nr 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Ärenden som omfattas av åklagarmyndighetens och folkbokföringskontorens behörighet)

I ärenden där avtalet om föräldraansvar bifogas ett avtal om äktenskapsskillnad eller hemskillnad ska följande handlingar inges:

Förfarandet för hemskillnad eller äktenskapsskillnad genom ömsesidig överenskommelse inleds genom att en ansökan som undertecknats av makarna eller deras ombud inges till folkbokföringskontoret.

Ansökan behandlas i fråga om gemensam egendom, avtalet om äktenskapsskillnad, underhåll mellan makar och vem som ska tilldelas det gemensamma hemmet, samt avtalet om utövandet av föräldraansvaret om paret har minderåriga barn och detta inte tidigare har reglerats i domstol.

Efter att ansökan ingetts görs omgående och automatiskt en kontroll i folkbokföringsmyndighetens databas, och de nödvändiga handlingarna läggs in i databasen för att styrka de berörda parternas vigselbevis och ingåendet av eventuella äktenskapsförord hos registratorn, förutom om makarnas förmögenhetsförhållanden anges i vigselbeviset.

Så snart ansökan har inkommit informerar registratorn makarna om att de har tillgång till medlingstjänster.

Om parterna enas om ett avtal om utövade av föräldraansvaret över minderåriga barn hänskjuts ärendet till åklagarmyndighetens kontor vid behörig regional domstol (*tribunal judicial de primeira instância*) i det område som folkbokföringsmyndigheten tillhör, så att den kan utfärda ett beslut om avtalet inom 30 dagar.

Om åklagarmyndigheten anser att avtalet inte ger ett tillräckligt skydd för minderårigas intressen får sökandena ändra avtalet eller inge ett nytt avtal. I så fall gör åklagarmyndigheten en ny prövning av det avtalet.

Om åklagarmyndigheten anser att avtalet ger tillräckligt skydd för minderårigas intressen, eller om makarna har ändrat avtalet i enlighet med åklagarmyndighetens instruktioner, bekräftar registratorn att de lagstadgade villkoren är uppfyllda, att handlingarna kan utföras och att nödvändig bevisning har lagts fram, och avgör därefter ansökan i sak.

Om sökandena inte följer åklagarmyndighetens instruktioner om att ändra ansökan och fortsätter med sin planerade äktenskapsskillnad, hänskjuts ärendet till domstolen i det område som folkbokföringsmyndigheten tillhör.

Om föräldrarna, oavsett om de är gifta eller ogifta, vill reglera utövandet av föräldraansvaret över sina gemensamma minderåriga barn, eller ändra ett avtal som redan godkänts, måste detta alltid anmälas hos ett folkbokföringskontor. I så fall bör följande handlingar ingå:

Ansökan om reglering av utövandet av föräldraansvar.

Avtal om utövande av föräldraansvar och om ansvar för minderåriga barn, undertecknat av båda föräldrarna eller deras företrädare.

Registratorn granskar avtalet och uppmanar parterna att ändra det om de minderårigas intressen inte skyddas.

Avtalet hänskjuts sedan till åklagarmyndighetens kontor vid behörig regional domstol på den minderåriges hemvistort, så att denna kan fatta beslut inom 30 dagar.

Om åklagarmyndigheten inte har några invändningar hänskjuts ärendet till folkbokföringsmyndigheten och registratorn godkänner avtalet.

Godkända beslut har samma verkan som rättsliga avgöranden.

Information om folkbokföringskontorens behörighet finns på http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=581&tabela=leis

Organ som de berörda parterna måste hänvisa till (beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, domstolarna, kommittéerna för skydd av barn och ungdomar och folkbokföringsmyndigheten):

Domstolarnas materiella och territoriella behörighet

Relevant domstol för ärenden som rör reglering av föräldraansvar är familje- och ungdomsavdelningen vid distriktsdomstolen (artikel 123.1 d i lagen om rättsväsendets organisation). På områden som inte handhas av familje- och ungdomsavdelningen är det den lokala tvistemålsavdelningen eller avdelningen med allmän behörighet vid distriktsdomstolen som är behörig.
Följande regler är tillämpliga på territoriell behörighet (artikel 9 i det rättsliga regelverket för vårdnadsärenden):
Domstolen på den ort där barnet hade hemvist när förfarandet inleddes är behörig.
Om barnets hemvist inte är känd ligger behörigheten hos domstolen på den ort där innehavarna av föräldraansvaret är bosatta.
Om dessa är bosatta på olika orter ligger behörigheten hos den domstol som är behörig för det område där den person som utövar föräldraansvaret är bosatt.
Om föräldraansvaret utövas gemensamt ligger behörigheten hos domstolen på den ort där den person som barnet bor hos är bosatt, eller vid gemensam vårdnad den domstol där talan först väcktes.
Om någon av åtgärderna rör två barn, som är barn till samma föräldrar och som bor i olika områden, ligger behörigheten hos den domstol där talan först väcktes.
Om någon av åtgärderna rör fler än två barn, som är barn till samma föräldrar och som bor i olika områden, ligger behörigheten hos domstolen på den ort där de flesta av barnen är bosatta.
Om barnen bor utomlands när förfarandet inleds, och den portugisiska domstolen har internationell behörighet, är domstolen på den ort där käranden och svaranden har hemvist behörig att pröva och avgöra målet.
Om både käranden och svaranden bor utomlands, och den portugisiska domstolen har internationell behörighet, prövas målet av familje- och ungdomsavdelningen vid Lissabons distriktsdomstol (*Juízo de Família e Menores de Lisboa*).
Utan att det påverkar reglerna om besläktad talan och bestämmelserna i särskild lag är alla ändringar av de faktiska omständigheterna som äger rum efter att förfarandet inletts irrelevanta.
Den materiella och territoriella behörighet som tillkommer kommittéerna för skydd av barn och ungdomar (artikel 79 i lagen om skydd av barn och ungdomar utsatta för fara)
Kommittéerna för skydd av barn och ungdomar är behöriga i frågor som rör förfaranden om omsorg och skydd av barn och ungdomar som befinner sig i fara, om det finns ett avtal om föräldraansvar och den minderårige inte har några invändningar.
Följande regler gäller för territoriell behörighet:
Kommittén för skydd av barn och ungdomar eller domstolen på den ort där barnet var bosatt vid tidpunkten för anmälan eller inledande av rättsliga åtgärder är behörig att vidta omsorgs- och skyddsåtgärder.
Om barnets eller ungdomens hemvist är okänd och inte kan fastställas är skyddskommittén på den ort där barnet befinner sig behörig.
Skyddskommittén på den ort där den minderårige befinner sig vidtar de åtgärder som anses akuta och nödvändiga för att omedelbart ge barnet skydd.
Om den minderårige efter en annan åtgärd än en skyddsåtgärd ändrar sin hemvist i mer än tre månader hänvisas ärendet till skyddskommittén på den nya hemvistorten.
Genomförandet av skyddsåtgärder i form av omsorg och familjehemsplacering innebär inte att den minderårige byter hemvistort.
Skyddskommittén med territoriell behörighet för den kommun eller det distrikt där barnets eller ungdomens familjehem är beläget ska så långt det är möjligt samarbeta med den skyddskommitté som vidtog omsorgs- och skyddsåtgärderna för att följa upp dessa tillämpade åtgärder effektivt enligt vad som begärdes.
Folkbokföringskontorens materiella och territoriella behörighet (artiklarna 6 och 12–14 i *lagdekret nr 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Ärenden som omfattas av åklagarmyndighetens och folkbokföringskontorens behörighet*)
Beroende på det aktuella ärendet är folkbokföringskontoren behöriga att godkänna avtalet om föräldraansvar, oavsett om det inges separat eller bifogas en ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad genom ömsesidig överenskommelse.
Beroende på det aktuella ärendet är folkbokföringskontoren behöriga att handlägga och fatta beslut i förfaranden som rör äktenskapsskillnad eller hemskillnad genom ömsesidig överenskommelse, inklusive godkännande av bifogade avtal om föräldraansvar.
Frågan om territoriell behörighet är inte relevant för folkbokföringskontoren. Parterna kan med andra ord vända sig till valfritt folkbokföringskontor.
Relaterad behörighet (artikel 81 i lagen om skydd av barn och ungdomar utsatta för fara)
Om det separat väcks en talan i ett vårdnadsärende och ett ärende om omsorg och skydd som rör samma barn, inbegripet ett förfarande vid en kommitté för skydd av barn och ungdomar eller ett förfarande som rör beslut om barnets skolgång, ska dessa förenas och handläggas gemensamt, oavsett status. Den domstol som är behörig att pröva ärendena är den domstol där talan först väcktes.
Ovanstående bestämmelser gäller inte vårdnadsärenden som rör automatiskt bekräftande av moderskap eller faderskap, eller åtgärder som omfattas av folkbokföringskontorens behörighet, eller ärenden som rör fler än ett barn.
Om det pågår ett förfarande om äktenskapsskillnad eller hemskillnad behandlas reglering av utövande av föräldraansvar, betalning av underhåll och hindrande av föräldraansvar inom ramen för det förfarandet.
När faran gäller fler än en minderårig samtidigt kan ett samlat förfarande inledas och, i det fall olika förfaranden har inletts, kan de samtliga sammanföras i det först inledda förfarandet, om detta är motiverat av familjeband (artikel 80 i lagen om skydd av barn och ungdomar som befinner sig i fara).

11 Vilket förfarande ska tillämpas i sådana fall? Finns det något brådskande förfarande?

Förfarandet har redan nämnts i svaret på fråga 10.
Ärenden som rör omsorg och skydd och vårdnadsärenden kan behandlas som brådskande förfaranden om ett dröjsmål kan vara negativt för barnets intressen. I så fall handläggs ärendet även under sådana perioder då domstolen har semesterstängt.
I vilket fall som helst får interimistiska åtgärder vidtas i brådskande fall.
För följande brådskande domstolsförhandlingar finns särskilda bestämmelser (artikel 92 i lagen om skydd av barn och ungdomar som befinner sig i fara)
På begäran av åklagarmyndigheten kan domstolen, när den informeras om situationer som hotar den minderåriges liv eller fysiska eller psykiska integritet, utfärda ett interimistiskt beslut inom 48 timmar, fastställa de akuta åtgärder som vidtagits för att skydda barnet, tillämpa någon av de omsorgs- och skyddsåtgärder som anges i lagen, eller fastställa vilka lämpliga åtgärder som i framtiden bör vidtas till förmån för den minderårige.
Innan domstolen fattar sitt beslut genomför den en summarisk och nödvändig undersökning och förordnar om nödvändiga åtgärder för att säkerställa att dess beslut verkställs. Domstolen får begära handräckning från polisen och tillåta personer som är ansvariga för att säkerställa efterlevnaden av besluten att på dagtid gå in i vilket hus som helst.
För följande brådskande domstolsförhandlingar finns särskilda bestämmelser (artikel 91 i lagen om skydd av barn och ungdomar som befinner sig i fara)
Om det finns ett hot mot den minderåriges liv eller fysiska eller psykiska integritet och det saknas samtycke från de som har föräldraansvaret eller de personer som har den faktiska vårdnaden, ska varje myndighet med behörighet i barn- och ungdomsfrågor, eller kommittéerna för skydd av barn och ungdomar, vidta lämpliga åtgärder för att akut skydda den minderårige och begära att domstolen eller polisen ska ingripa.
Det organ som ingriper ska underrätta åklagarmyndigheten omedelbart eller, om detta är omöjligt, så snart det går.

Fram till dess att domstolen kan ingripa avlägsnar polisen barnet eller den unga personen från den fara denne befinner sig i och ser till att han eller hon ges akut skydd på ett familjehem, på inrättningar som tillhör organ med behörighet i barn- och ungdomsfrågor eller på en annan lämplig plats.
Åklagarmyndigheten ska, efter anmälan från något av ovannämnda organ, omedelbart begära att den behöriga domstolen vidtar brådskande rättsliga åtgärder.

12 Kan jag få rättshjälp för att täcka kostnaderna för förfarandet?

Ja, rättshjälp är tillgänglig för att täcka kostnaden för förfarandet vid domstolen och vid folkbokföringsmyndigheten.

13 Går det att överklaga ett beslut om föräldraansvar?

Ja, på det sätt som anges i svaret på fråga 10.

14 I vissa fall kan det vara nödvändigt att göra en ansökan till en domstol eller till en annan myndighet för att få ett beslut om föräldraansvar verkställt. Vilket förfarande ska tillämpas i sådana fall?

Underlåtelse att följa ett beslut om föräldraansvar *(artikel 41 i det rättsliga regelverket för vårdnadsärenden)*

Om en av föräldrarna eller en tredje part som barnen har anförtrotts till inte följer vad som har avtalats eller beslutats i fråga om barnet, får domstolen på eget initiativ, på begäran av åklagarmyndigheten eller på begäran av den andra föräldern
förordna om de åtgärder som krävs för att säkerställa verkställigheten,
ålägga ett vite på 20 beräkningsenheter (år 2021 var värdet på en beräkningsenhet 102 euro),
och, efter att ha kontrollerat sina antaganden, förelägga den felande parten att betala ersättning till barnet, den andra föräldern som har framställt begäran, eller båda.

Om avtalet har godkänts av domstolen eller om domstolen har meddelat sitt beslut handläggs ansökan som ett tillägg till det förfarande i vilket avtalet ingicks eller beslutet meddelades. Ansökan inges i så fall till respektive domstol, om denna enligt behörighetsreglerna är den domstol som är behörig att pröva överträdelsen.

Så snart ansökan har handlagts eller lagts till förfarandet kallar domaren föräldrarna till ett möte, eller uppmanar i undantagsfall svaranden att inge sina synpunkter inom fem dagar.

På mötet kan föräldrarna gå med på att ändra punkter i avtalet om föräldraansvar, med beaktande av barnets bästa.

Om den fastställda ordningen för utövande av umgängesrätten inte följs, om svaranden inte deltar i mötet, inte framställer några yrkanden eller om dennes yrkanden är uppenbart ogrundade, får domstolen förordna att barnet ska överlämnas så att ordningen för utövandet av umgängesrätten kan efterlevas.

Domstolen kan ange var besöken ska ske och se till att sakkunnig personal från domstolen närvarar.

Svaranden ombeds att överlämna barnet enligt vad som fastställts för att inte åläggas vite.

Om inget möte sammankallas eller om föräldrarna inte kan enas om ett avtal hänvisar domstolen dem till medling (om de går med på detta) eller till en teknisk förhandling med specialister, och fattar sedan beslut.

Om ett vite har utdömts och vitet inte erläggs inom 10 dagar verkställs åtgärderna som ett tillägg till förfarandet.

Reglerna för detta föreskrivs i och regleras genom det rättsliga regelverket för vårdnadsärenden, godkänt genom lag nr 141/2015 av den 8 september 2015, som finns på
http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?artigo_id=2428A0048&nid=2428&tabela=leis&pagina=1&ficha=1&so_miolo=&nversao=#artigo

Verkställighet av underhållsskyldighet

För att verkställa underhållsskyldighet kan tre olika alternativ användas: en utfrågning om åsidosättande av föräldraansvaret, se ovan, en utfrågning före verkställigheten av underhållsskyldigheten, se nedan, eller särskild verkställighet av underhållsskyldigheten, se nedan.

Utfrågning före verkställigheten av underhållsskyldigheten (artikel 48 i det rättsliga regelverket för vårdnadsärenden)

Om en person som enligt lag är skyldig att betala underhåll inom 10 dagar från förfallodatumet inte har betalat de förfallna beloppen gäller följande:

Om personen arbetar inom den offentliga sektorn dras respektive belopp av från lönen på förfallodatumen, om domstolen begär att deras arbetsgivare ska göra detta.

Om personen är lönearbetare dras beloppen av från inkomsten eller lönen. Arbetsgivaren meddelas för att behandla avdraget och antar rollen som depositarie.

Om en person uppbär livränta, pension, bidrag, arvoden, räntor, löneförmåner, gratifikationer, avkastning eller liknande inkomster görs avdraget från sådana inkomster när de ska betalas ut eller krediteras, efter att nödvändiga krav framställts eller delgivningar gjorts. De som delgetts fungerar som depositarier.

De avdragna beloppen täcker även tidigare upplupna underhållsbelopp och betalas direkt till den som ska ta emot dem.

Särskild verkställighet av underhållsskyldighet

Om underhållsbidraget är avsett för en minderårig får den underhållsberättigade alternativt väcka talan om särskilt underhåll, i enlighet med bestämmelserna i artikel 933 i civilprocesslagen. Den underhållsberättigade kan således i en och samma talan driva in hela det belopp som ska betalas, har förfallit eller kommer att förfalla. Vid verkställigheten kan den underhållsberättigade använda sig av verkställighetsåtgärder i vid mening, t.ex. utmätning och införsel av lön.

Vid särskild verkställighet av underhållsbeslut kan sökanden ansöka om att få sig tilldelat en del av de ersättningar, pensioner eller andra inkomster som den underhållsskyldige uppbär, eller ett beslut om kvarstad på den underhållsskyldiges inkomster. Dessa åtgärder avseende kvarstad eller införsel av lön vidtas oberoende av en eventuell utmätning och syftar till att täcka betalningen av de belopp som har förfallit respektive kommer att förfalla.

Om sökanden begär att få del av inkomsterna, lönerna eller pensionerna, meddelar domstolen det organ som betalar ut ersättningarna eller administrerar utbetalningarna att ett visst belopp ska utbetalas direkt till sökanden. Det belopp som ska betalas måste sättas in en gång i månaden på sökandens bankkonto, och sökanden måste ange kontonumret i sin ursprungliga ansökan.

Om den sökande begär att domstolen ska ta tillgångar som säkerhet, ska han eller hon ange vilka tillgångar, varefter domstolen förordnar om att ta så mycket tillgångar som säkerhet som behövs för att täcka underhållsbidrag som förfallit och framtida underhållsbidrag.

Den underhållsberättigade kan fortfarande begära att den underhållsskyldiges egendom ska utmätas. Utmätningen kan omfatta lös egendom och fast egendom, banktillgodohavanden, krediträttigheter, affärsrörelser eller andelar i bolag.

Om den utmätta egendomen säljs för att betala underhållsskulden betalas ett eventuellt överskott inte tillbaka till den underhållsskyldige så länge domaren anser att betalningen av framtida underhållsbidrag inte är tryggad, om inte en säkerhet ställs eller någon annan lämplig garanti ges.

Den underhållsskyldige bör endast kallas efter att utmätningen/kvarstaden/införseln på lön har ägt rum. Om den underhållsskyldige invänder mot verkställigheten eller utmätningen innebär detta inte att verkställigheten skjuts upp.

Vid en begäran om att ändra eller avsluta underhållsbetalningar under tiden särskild verkställighet av underhållsskyldighet pågår, bifogas begäran om ändring eller avslutande av underhållsbetalningar till verkställigheten.

Civilprocesslagen, i sin nuvarande lydelse, finns på http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1959&tabela=leis

15 Hur får jag ett beslut om föräldraansvar som har meddelats i en annan medlemsstat erkänt och verkställt i den medlemsstat där jag bor?

Erkännande

Ett avgörande om föräldraansvar som meddelats i en annan medlemsstat och som omfattas av rådets förordning nr 2019/1111 av den 25 juni 2019 (*den omarbetade Bryssel IIa-förordningen*) erkänns automatiskt. Med andra ord behöver inget särskilt förfarande tillämpas för att beslutet ska erkännas.

För att i Portugal verkställa ett avgörande om föräldraansvar i den mening som avses i den omarbetade Bryssel IIa-förordningen, om avgörandet meddelats i en annan medlemsstat, måste den berörda parten ansöka hos domstol om en verkställbarhetsförklaring av det avgörandet.

I artikel 42 i den omarbetade Bryssel IIa-förordningen anges emellertid två fall när en ansökan om verkställbarhetsförklaring inte är nödvändig. I sådana fall är intyget från den domstol som meddelat domen enligt den omarbetade Bryssel IIa-förordningen tillräckligt för att i Portugal verkställa ett avgörande som meddelats i en annan medlemsstat. Så är fallet vid följande beslut: beslut om umgängesrätt och avgöranden om återlämnade av barn som meddelats av den behöriga domstolen till följd av ett avgörande om att inte återlämna barnet enligt artikel 13 i 1980 års Haagkonvention om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn.

Territoriell behörighet för ansökan om verkställbarhet

I fråga om den territoriella behörigheten för att ansöka om en verkställbarhetsförklaring anges följande i den omarbetade Bryssel IIa-förordningen: ansökan ska inges till domstolen där den underhållsskyldige har sitt hemvist, eller där det barn som underhållsbidraget ska betalas till har sitt hemvist, eller, i avsaknad av något av dessa anknytningskriterier, verkställighetsorten.

Villkor för och handlingar som ska åtfölja ansökan om verkställbarhet

Villkoren för och de handlingar som ska åtfölja en ansökan om verkställbarhet anges i den omarbetade Bryssel IIa-förordningen. För att sammanfatta ska sökanden bifoga följande till ansökan: en bestyrkt kopia på domen, intyg på det meddelade avgörandet i enlighet med bilaga III i den omarbetade Bryssel IIa-förordningen, och när det rör sig om ett avgörande som har meddelats i svarandens utevaro eller som har bestridits, bevis som styrker att svaranden har kallats eller otvetydigt har godtagit avgörandet.

Förfarande som ska tillämpas vid en ansökan om verkställbarhet enligt den omarbetade Bryssel IIa-förordningen

Det förfarande som ska tillämpas regleras av bestämmelserna i den omarbetade Bryssel IIa-förordningen. När det gäller aspekter som inte tas upp i den förordningen ska de nationella portugisiska civilprocessbestämmelserna tillämpas.

Av förordningen följer att verkställbarhetsförklaringen inte föregås av ett kontradiktoriskt förfarande, och att ansökan endast kan avslås på en av de grunder som anges i förordningen. Var och en av parterna kan överklaga verkställbarhetsförklaringen inom de tidsfrister som anges. Den portugisiska domstolen kan besluta att den utländska domen är delvis verkställbar, men kan inte göra någon översyn av dess innehåll.

Tillämpliga portugisiska civilprocessbestämmelser

Ansökan om verkställbarhet ska inges till distriktsdomstolens familje- och ungdomsavdelning. Om det inte finns någon familje- och ungdomsavdelning inges ansökan till den lokala tvistemålsavdelningen vid distriktsdomstolen eller avdelningen med allmän behörighet.

Talan ska väckas i form av en vanlig fastställelsetalan i enlighet med den portugisiska civilprocesslagen och de specifikationer som anges i den omarbetade Bryssel IIa-förordningen.

Eftersom ett överklagande alltid får inges är det obligatoriskt att utse en advokat, oavsett tvisteföremålets värde.

Åklagarmyndigheten kan vidta åtgärder för att skydda den minderåriges intressen.

I den inledande ansökan ska sökanden (artikel 552 i civilprocesslagen)

ange vid vilken domstol och inför vilken domare talan väcks, och identifiera parterna genom att ange deras namn, adresser eller huvudkontor och i förekommande fall person- och skattenummer, yrke och arbetsplats,

ange adressen till sitt juridiska ombuds arbetsplats,

ange typ av talan,

ange den sakfråga som ligger till grund för talan och rättslig grund för talan,

formulera stämningsansökan,

ange kravbelopp,

ange vilken exekutionstjänsteman eller vilket juridiskt ombud som ansvarar för stämningen,

begära bevisupptagning, i vilket fall samtliga uppgifter som anges i den omarbetade Bryssel IIa-förordningen ska åtfölja begäran,

bifoga ett dokument som visar att domstolsavgiften har betalats, eller att rättshjälp beviljats och att domstolsavgiften därför inte behöver betalas, inklusive i mål där personen redan i ursprungsmedlemsstaten befriades från skyldigheten att betala domstolsavgiften.

Den inledande ansökan med åtföljande handlingar ska inges av det juridiska ombudet på elektronisk väg via domstolarnas databehandlingssystem på följande adress.

Samma förfarande ska tillämpas när en talan väcks av åklagarmyndigheten för att försvara den minderåriges intressen. Åklagarmyndigheten är befriad från skyldigheten att betala domstolsavgifter när den agerar för att skydda den minderåriges intressen.

För att få tillgång till databehandlingssystemet måste advokater, advokatpraktikanter och juridiska ombud vara registrerade hos det organ som hanterar åtkomsten till databehandlingssystemet.

Om en fordran inte kräver att ett ombud utses och parten inte biträds eller om parten biträds av ett ombud men det finns en skälig anledning till varför ombudet inte kan företa processhandlingar på elektronisk väg, får den ursprungliga ansökan och åtföljande handlingar inges på ett av följande sätt:

Till domstolens kansli. Handlingen diarieförs den dag den inlämnas.

Per rekommenderat brev. Handlingen diarieförs enligt poststämpelns datum.

Leverans med fax, med sändningsdatumet som giltigt datum för processhandlingen.

Så snart den ursprungliga ansökan och de åtföljande handlingarna har inkommit till domstolen diarieförs de och distribueras. Domaren kontrollerar att de innehåller alla nödvändiga uppgifter och att det inte finns någon grund för att avslå ansökan, i enlighet med den omarbetade Bryssel IIa-förordningen, och förklarar avgörandet verkställbart. Verkställbarhetsförklaringen delges därefter parterna.

16 Till vilken domstol i den medlemsstat där jag bor ska jag vända mig för att överklaga erkännandet och verkställigheten av ett beslut om föräldraansvar som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat? Vilket förfarande är tillämpligt i sådana mål?

Genom artikel 30 i den omarbetade Bryssel IIa-förordningen ges en berörd part möjlighet att i en medlemsstat ansöka om en **förklaring om icke-erkännande** av ett avgörande om föräldraansvar som meddelats i en annan medlemsstat.

I så fall ska parten ansöka hos samma domstol i Portugal och tillämpa samma förfarande som i svaret på fråga 15, med förtydligandet att det rör sig om en negativ fastställelsetalan. Detta har betydelse i fråga om reglerna om bevisbördan. Enligt portugisisk lag ligger bevisbördan angående de omständigheter som ligger till grund för den rättighet som hävdas på svaranden, om det gäller en negativ fastställelsetalan (artikel 343.1 i civillagen).

17 Vilken lag tillämpas i föräldraansvarsfrågor om barnet eller parterna inte bor i den medlemsstaten eller har olika medborgarskap?

Förhållandet mellan föräldrar och barn regleras (artikel 57 i civillagen):

genom den gemensamma nationella lag som föräldrarna omfattas av,

eller
genom lagen i det land där föräldrarna har sin hemvist,
eller, om föräldrarna har hemvist i olika länder,
genom barnets personalstatut.
Detta avser lagen i det land som barnet är medborgare i (artikel 31 i civillagen).
En statslös persons personalstatut är lagen i det land där denne har sin bosättningsort. Minderåriga eller omyndigförklarade statslösa personers personalstatut är dock lagen i det land där personen har sitt juridiska hemvist (artikel 32.1 och 32.2 i civillagen).

Var hittar man tillämplig lagstiftning?

Civillagen
Civilprocesslagen
Allmänna principer för medling
Familjemedlingssystem (ministeriellt genomförandebeslut nr 13/2018 av den 22 oktober 2018)
Rättsligt regelverk för vårdnadsärenden
Lagen om skydd av barn och ungdomar som befinner sig i fara
Lagen om rättsväsendets organisation
Tillgång till lagstiftning och till domstolarna
Förfaranden som faller inom åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndighetens behörighet
Förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (omarbetad text)

Varning:

Varken kontaktpunkten för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, domstolarna eller andra organ och myndigheter är bundna av informationen i detta faktablad. Det är fortfarande nödvändigt att läsa gällande lagtexter. De uppdateras regelbundet och är föremål för utveckling i rättspraxis.

Den här webbsidan hör till portalen Ditt Europa.
Du får gärna lämna synpunkter på innehållet

Your Europe
This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 04/04/2023
De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.